

Justiits- ja Digiministeerium

info@justdigi.ee

Koopia: Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik Christian Veske

christian.veske@volinik.ee

SELGITUSTAOTLUS

Lugupeetud minister Liisa-Ly Pakosta

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik Christian Veske (edaspidi volinik) esitas Justiits- ja Digiministeeriumile **27.01.2025** teabenõude (nr 2-5/7_2025), milles palus esitada Justiitsministeeriumi ja advokaadibüroo Sorainen OÜ (end.advokaadibüroo Sorainen AS) vahel 22.10.2024 sõlmitud töövõtulepingu nr 4-7/24-80-1 (edaspidi leping) lepingujärgsed dokumendid. Ministeerium vastas 05.02.2025 kirjaga nr 2-6/25-854-2, keeldudes volinikule dokumentide esitamisest AvTS § 35 lõike 2 punkti 1 alusel.

1. AvTS § 35 lõike 2 punkt 1

Ministeerium põhistas keeldumist AvTS § 35 lõike 2 punktiga 1, mille kohaselt saab asutusesiseseks tunnistada „õigustloovate aktide eelnõud enne nende kooskõlastamiseks saatmist või vastuvõtmiseks esitamist". See eeldab, et lepingujärgsed dokumendid kvalifitseeruvad õigustloova akti eelnõuna.

Samas sätestab lepingu punkt 5.1 sõnaselgelt: „*Pooled kinnitavad, et nende sooviks on lepinguga tellida töövõtjalt avaliku võimu teostamist toetavate ülesannete täitmist, mitte õigusakti eelnõu koostamist, mis on riigi tuumikfunktsioon ja mille avalikust sektori välja delegeerimine ei ole lubatud ning mida täidab tellija ise oma töötajate ja ametnike kaudu.*”

Sellest tuleneb õiguslik vastuolo : kui lepingujärgsed dokumendid on olemuselt õigustloova akti eelnõud, siis on nende koostamise tellimine erasektori advokaadibüroolt **vastuolus lepingu erisättega 5.1**. See tähendaks, et kas töövõtja või tellija — või mõlemad — rikkusid lepingu punkti 5.1. Teisisõnu: punkt 1 ei saa olla korrektne keeldumise alus, ilma et see tunnistaks samaaegselt lepingurikkumist.

Küsimus 1.1: Millisel õiguslikul alusel kvalifitseeritakse lepingujärgsed dokumendid AvTS § 35 lõike 2 punkti 1 alla, arvestades, et leping ise välistab sõnaselgelt nende käsitamise õigustloova akti eelnõuna?

2. AvTS § 35 lõike 2 punkt 2

Alternatiivne keeldumise alus oleks AvTS § 35 lõike 2 punkt 2, mille kohaselt saab asutusesiseseks tunnistada „*dokumendi kavandi ja selle juurde kuuluvad dokumendid enne nende vastuvõtmist või allakirjutamist*”. See alus eeldab, et dokumendid **ei ole veel vastu võetud ega allkirjastatud**.

Lepingu punkt 3 näeb ette, et „*töövõtja kohustub teostama lepingu objektiks olevad tööd hiljemalt 15. novembriks 2024*”. Kui lepingujärgsed dokumendid oleksid tähtaegselt esitatud ja vastu võetud — nagu lepingust tuleneb —, siis tähtpäeva möödumisel ei saaks neid enam käsitada „enne vastuvõtmist” olevatena.

Seega punkt 2 ei saaks olla korrektne keeldumise alus, ilma et see tunnistaks, et dokumendid ei olnud tähtaegselt vastu võetud, mis omakorda tähendaks lepingu punkti 3 rikkumist.

Küsimus 2.1: Kas ministeerium on kaalunud lepingujärgsete dokumentide liigitamist AvTS § 35 lõike 2 punkti 2 alla? Kui ei, siis miks mitte?

Küsimus 2.2: Mis kuupäeval lepingujärgsed dokumendid Sorainen AS-i poolt üle anti ja millal ministeerium need vastu võttis?

3. AvTS § 36 lõike 1 punkt 8

Isegi kui eelnevad kaalutlused kõrvale jätta, tuleneb lepingujärgsete dokumentide avalikustamise kohustus otse AvTS §-st 36, mis sätestab **absoluutsed keelud** teabe asutusesiseseks tunnistamiseks, millest erandeid ei tehta.

AvTS § 36 lõike 1 punkt 8 keelab sõnaselgelt tunnistada asutusesiseseks „riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse poolt või nende tellimisel tehtud uuringute ja analüüside tulemusi, kui andmete avalikustamine ei ohusta riigikaitset või riiklikku julgeolekut”. Soolise võrdõiguslikkuse seaduse ja võrdse kohtlemise seaduse ühendamisest käsitlev töö ei tundu ühegi tõlgenduse kohaselt selline teave, mille **avalikuks tulek ohustaks riigikaitset või riiklikku julgeolekut**. Sellest tulenevalt rakendub § 36 lõike 1 punkti 8 keeld täies ulatuses ning ministeeriumil puuduks õiguslik alus nende dokumentide asutusesiseseks tunnistamiseks selle sätte alusel.

Küsimus 3.1: Millisel alusel leiab ministeerium, et AvTS § 36 lõike 1 punkti 8 keeld lepingujärgsete dokumentide suhtes ei kehti?

Palun esitada oma selgitused kõigi küsimuste kohta, mis on käesolevas taotluses esitatud.

Lugupidamisega

Kuupäev: 02.04.2026

Teadmiseks: Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik